

מבט לאיראן

8 במרץ 2020 – 22 במרץ, 2020

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

איראן, השקועה בימים אלה בהתמודדות עם משבר הקורונה, אינה זונחת בשלב זה את מאמציה להשפיע על ההתפתחויות בסוריה ובעיראק, אף כי עוצמת המשבר עשויה לאורך זמן להקשות עליה להתמיד במאמצים אלה.

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, ביקר (ככל הנראה במהלך פברואר) בסוריה, לראשונה מאז נכנס לתפקידו בעקבות חיסול קאסם סלימאני בראשית ינואר. במהלך ביקור סייר קאא'ני בזירות הלחימה השונות בהן פועלים כוחות משמרות המהפכה, חזבאללה והמיליציות השיעיות הפרו-איראניות. בתוך כך דיווחו מקורות סורים באזור דיר אלזור, כי שיירות של "עולי רגל" איראנים ועיראקים ממשיכות לעבור לסוריה דרך מעבר הגבול אלבוכמאל שבין סוריה לעיראק חרף החלטת ממשלת סוריה לסגור את מעברי הגבול בין סוריה לירדן ולעיראק.

◀ בעיראק קיים מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני, ביקור רשמי בן יומיים במהלכו נפגש עם בכירים בממשל העיראקי ועם ראשי הזרמים הפוליטיים בעיראק. שמח'אני הדגיש את הצורך בהמשך המאבק להוצאת הכוחות האמריקאים מעיראק. שליחות שמח'אני לבגדאד, כמו גם טענות ראש ממשלת עיראק לשעבר, איאד אלעלאוי, כי יועצו הבכיר של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיית, התערב לאחרונה במגעים להקמת ממשלה חדשה בעיראק, עשויות להעיד על כך, שבעקבות חיסול סלימאני הועברו חלק מסמכויותיו, בעיקר בתחום הפוליטי, לידי בכירים איראנים אחרים.

◀ בתוך כך, **ניכרת הסלמה בעימות בין המיליציות השיעיות הפרו-איראניות בעיראק לכוחות הקואליציה המערבית בעקבות שורת תקיפות, שבוצעו באמצעות ירי רקטות לעבר בסיסים בו שהים כוחות אמריקאים.** בתקיפה, שבוצעה ב-11 במרץ לעבר הבסיס הצבאי אלתאג'י שמצפונית לבגדאד, נהרגו שני חיילים אמריקאים וחייל בריטי ובתקיפה נוספת, שבוצעה לעבר הבסיס ב-14 במרץ, נפצעו כמה חיילים עיראקים ואמריקאים. תקיפה נוספת בוצעה ב-17 במרץ לעבר בסיס בסמאיה שמדרומית לבגדאד. דובר משרד החוץ האיראני הכחיש מעורבות איראנית בתקיפות אלה והצהיר, כי על נשיא ארצות-הברית לבחון את נוכחות כוחותיו באזור במקום לעסוק בהאשמות "חסרות בסיס".

◀ במישור הכלכלי, מנסים בכירים איראנים להמעיט בחומרת הפגיעה בקשרי המסחר בין איראן לעיראק בעקבות התפרצות הקורונה. ראש לשכת המסחר המשותפת לשתי המדינות אמר, כי גבולות עיראק לא נסגרו באופן מוחלט למעבר סחורות איראניות וכי איראן עדיין יכולה להשתמש במעברי הגבול הצפוניים ובאופן חלקי גם במעברי הגבול הדרומיים לצורך העברת סחורות לעיראק.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ העיתון הערבי "אלערבי אלג'דיד" פרסם מידע מעדכן בנוגע לביקור, שקיים לאחרונה מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, בסוריה. זהו ביקורו הראשון של קאא'ני בסוריה מאז נכנס לתפקידו בעקבות חיסול קאסם סלימאני בראשית ינואר. בכתבה, שפרסם העיתון (9 במרץ), נכתב, כי הביקור התקיים בסוף חודש פברואר 2020 ובמהלכו סייר קאא'ני בזירות הלחימה בהן פועלים כוחות משמרות המהפכה, חזבאללה והמיליציות הפרו-איראניות. קאא'ני ביקר באזור הכפרי שממערב לחלב בסמוך לכפרים השיעים נבל ואלזהראא', באזור הכפרי שמדרום לחלב בסביבות העיירה ח'אן טומאן ובבסיס האיראני ג'בל עזאן שמדרום לחלב. כמו כן סייר קאא'ני במחוזות אדלב, חמאה ולאד'קיה.

בתמונה נראה אסמאעיל קאא'ני לצד חבר הפרלמנט האיראני לשעבר, עלי-מחמד בזרגוארי (Ali-Mohammad Bozorgvari), שיצא במהלך פברואר לזירת הלחימה בסוריה. ייתכן כי התמונה צולמה במהלך ביקורו של קאא'ני בסוריה בחודש פברואר האחרון (ערוץ הטלגרם המזוהה עם אסמאעיל קאא'ני, 7 במרץ 2020).

◀ בריאיון לסוכנות הידיעות האיראנית "מהר" (Mehr, 10 במרץ), אמר עמר רחמון (Omar Rahmon), חבר ועדת הפיוס הלאומי הסורית, כי ביקורו של קאא'ני בסוריה העביר מסר חשוב לשחקנים האזוריים והבינלאומיים ומעיד על המשך תמיכתה של איראן בממשלה הסורית וב"חזית ההתנגדות" ועל נחישותה לשמר את נוכחותה במערכה נגד הטרור גם לאחר חיסול סלימאני.

◀ מקורות סורים באזור דיר אלזור דיווחו, כי חרף החלטת ממשלת סוריה לסגור את מעברי הגבול בין סוריה לירדן ולעיראק בעקבות התפרצות נגיף קורונה, נמשכת תנועה של איראנים ועיראקים דרך מעבר הגבול אלבוכמאל שבין סוריה לעיראק. אתר החדשות הלבנוני אלמדן דיווח (12 במרץ) מפי מקורות מקומיים באזור, כי שיירות של "עולי רגל" איראנים ועיראקים ממשיכות לעבור לסוריה ולהסתובב ברחבי המדינה חרף דאגת התושבים המקומיים.

◀ ב-18 במרץ דיווחו אמצעי תקשורת איראנים, כי לוחם משמרות המהפכה, מהראן עזיזאני (Mehran Azizani), שהיה שבוי בידי ארגון ג'בהת אלנצרה (קרי, המטה לשחרור אלשאם) במשך כשלושה שבועות, הוצא להורג. על-פי הדיווחים באיראן, הלוחם נשלח לסוריה בתחילת מלחמת האזרחים במדינה (פארס, 18 במרץ).

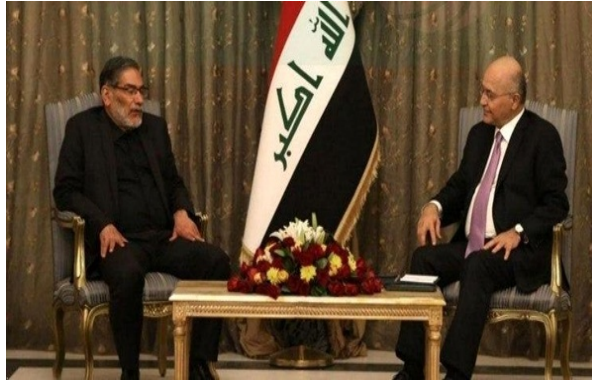

**מהראן עזיזאני, שהוצא להורג בסוריה
(פארס, 18 במרץ 2020)**

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), הגיע ב-7 במרץ לביקור בן יומיים בעיראק בראש משלחת מדינית-ביטחונית. במהלך הביקור נפגש שמח'אני עם בכירים בממשל העיראקי, בהם הנשיא ברהם צאלח, ראש הממשלה בפועל עאדל עבד אלמהדי, יו"ר הפרלמנט מחמד אלחלבוסי, ראש המודיעין העיראקי מצטפא אלכאט'מי, שר הבריאות ג'עפר עלאווי וראשי הזרמים הפוליטיים בעיראק, ודן עימם בסוגיות פוליטיות, ביטחוניות וכלכליות. עם הגיעו לבגדאד הצהיר שמח'אני, כי דמם של קאסם סלימאני ואבו-מהדי אלמהנדס, שחוסלו על-ידי ארצות-הברית בראשית ינואר, הוא הערבון לקשר הבלתי-ניתק בין שני העמים באיראן ובעיראק.

◀ בפגישה עם היועץ לביטחון לאומי של ראש ממשלת עיראק, פאלח פיאד, הביע שמח'אני את נכונות ארצו לסייע לעיראק במאבק נגד מגפת הקורונה. כמו כן שיבח מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי את ההחלטה, שהתקבלה בפרלמנט העיראקי הדורשת את נסיגת הכוחות האמריקאים מהמדינה. הוא ציין, כי הממשלה, הכוחות המזוינים והעם העיראקי הוכיחו במערכה המוצלחת שניהלו נגד דאעש, כי אין הם זקוקים לנוכחות צבאית זרה בארצם כדי להבטיח את ביטחונם (פארס, 7-8 במרץ).

**פגישת שמח'אני עם נשיא עיראק ברהם צאלח
(אילנ"א, 9 במרץ 2020).**

◀ עם שובו לטהראן צייץ שמח'אני בטוויטר (13 במרץ), כי במהלך ביקורו בבגדאד ביקש מהרשויות לסייע באיתור סוכנים מקומיים, שסייעו לאמריקאים בחיסול קאסם סלימאני ואבו מהדי אל-מהנדס.

◀ משרד החוץ האיראני גינה את תקיפות ארצות-הברית ב-12 במרץ נגד יעדים של המיליציות הנתמכות על-ידי איראן בעיראק בעקבות הירי הרקטי, שבוצע ב-11 במרץ לעבר המחנה הצבאי אלתאג'י שמצפונית לבגדאד, בו שוהים כוחות אמריקאים, במהלכו נהרגו שני חיילים אמריקאים וחייל בריטי. ב-14 במרץ התבצעה מתקפה נוספת על בסיס אלתאג'י, במהלכה נורו כמה עשרות רקטות ושהביאה לפציעתם של כמה חיילים עיראקים ואמריקאים. התארגנות עיראקית בלתי מוכרת בשם "חבורת המורדים" (עצבת אלת'אא'רין) קיבלה אחריות על תקיפת הבסיס. ב-17 במרץ בוצעה מתקפה שלישית של רקטות בתוך פחות משבוע, הפעם לעבר בסיס בסמאיה שמדרומית לבגדאד, בו מוצבים כוחות הקואליציה הבינלאומית נגד דאעש.

◀ דובר משרד החוץ, עבאס מוסוי (Abbas Mousavi), אמר, כי ארצות-הברית אינה יכולה להטיל על אחרים את האחריות להשלכות נוכחותה הבלתי חוקית בעיראק ולתגובת העם העיראקי לחיסול ולהרג המפקדים והלוחמים העיראקים. עוד נאמר בהודעת משרד החוץ האיראני, כי על הנשיא טראמפ לבחון באופן רציני את נוכחות והתנהגות כוחותיו באזור במקום לעסוק בצעדים מסוכנים ובהאשמות חסרות בסיס (פארס, 13 במרץ). בתקיפות האמריקאיות לעבר יעדים של מיליציות פרו-איראניות במחוזות צלאח אל-דין, באבל וכרבלאא' שמדרומית לבגדאד ובמחוז אלבצרה שבדרום-מזרח המדינה נהרגו כמה לוחמים במיליציות השיעיות העיראקיות. משרד ההגנה האמריקאי אישר, כי התבצעו לפחות חמש תקיפות של אתרים השייכים לחזבאללה העיראקי וכי בין היעדים שהותקפו מחסני תחמושת, שהכילו כלי נשק בהם נעשה שימוש נגד כוחות ארצות-הברית והקואליציה המערבית (רויטרס, 13 במרץ).

◀ איראן טרם הגיבה רשמית למינויו של מושל נג'ף לשעבר, עדנאן אלזרפי, לתפקיד ראש ממשלת עיראק. התקשורת האיראנית דיווחה, עם זאת, על התנגדות הקבוצות השיעיות בעיראק, ובהן סיעת אלפתח המייצגת את המיליציות השיעיות הפרו-איראניות, למינויו של אלזרפי על-ידי נשיא עיראק, ברהם צאלח (פארס, 18 במרץ).

◀ ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק, יחיא אלאסחאק (Yahya Al-e Eshaq), אמר בריאיון לאתר החדשות הכלכלי "אקתצאד אונליין" (15 במרץ), כי קשרי המסחר בין איראן לעיראק נמשכים חרף התפרצות

הקורונה. הוא ציין, כי גבולות עיראק לא נסגרו למעבר סחורות איראניות וכי גם במצב של סגירת חלק ממעברי הגבול, יהיה ניתן להמשיך בייצוא המוצרים האיראנים דרך מעברים אחרים. הוא הוסיף, כי הגבולות הצפוניים בין שתי המדינות עדיין פתוחים וכי הגבולות הדרומיים סגורים לעיתים. אלאסחאק הדגיש, כי אף על-פי שהקשרים הכלכליים בין שתי המדינות נפגעו בטווח הקצר, הם ישובו בטווח הארוך למסלולם הרגיל. שתי המדינות מנסות, לדבריו, לפתור את הבעיות הרפואיות הקשורות לקורונה על מנת להמשיך במסחר ביניהן.

**ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק
(אקתצאד אונליין, 15 במרץ 2020)**